



STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

**VŠĮ „EUROPOS HUMANITARINIO
UNIVERSITETO“
PARAIŠKOS DOKUMENTŲ LEIDIMUI
VYKDYTI STUDIJAS IR SU STUDIJOMIS
SUSIJUSIĄ VEIKLĄ
VERTINIMO IŠVADOS**

Grupės vadovas:

prof. habil. dr. Albertas Skurvydas

Grupės nariai:

prof. dr. Asta Vasiliauskaitė

doc. dr. Inga Vinogradnaitė

doc. dr. Haroldas Šinkūnas

Benas Gabrielis Urbonavičius

Vilnius
2019

Turinys

1. Įžanga.....	3
2. Lietuvos Respublikos auštosios mokyklos ketinamų vykdyti studijų atitikimas reikalavimams, nustatytiems teisės aktuose, reglamentuojančiuose studijų reikalavimus Lietuvos Respublikoje	5
3. Materialiųjų išteklių studijų ir mokslo (meno) veiklai vykdyti tinkamumas ir plėtros perspektyvos	7
4. Veiklos finansinio plano pagrįstumas ir racionalumas.....	10
5. Studijų ir mokslo (ar meno) veiklos strategijų pagrįstumas ir racionalumas	15
6. Personalo tinkamumas studijų ir mokslo (meno) veiklai vykdyti	20
7. Apibendrinamasis paraiškos įvertinimas	26

1. IŽANGA

Šiame dokumente pateiktos VšĮ „Europos humanitarinio universiteto“ (toliau – EHU) paraiškos dokumentų leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą (toliau – Paraiškos dokumentai) vertinimo išvados. Ekspertų vizitas į EHU įvyko sausio 28 d. Ekspertai sausio 7 d. gavo iš Studijų kokybės vertinimo centro Paraiškos dokumentus. Vertinimas atliktas vadovaujantis Mokslo ir studijų įstatymu¹, Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintu „Leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą išdavimo, patikslinimo ir panaikinimo tvarkos aprašu“², Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – Centro) direktoriaus įsakymu patvirtintu „Paraiškos dokumentų leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą išdavimui vertinimo tvarkos aprašu“³ bei ekspertų grupės nariams susipažinus ir išnagrinėjus:

1. Pareiškėjo iš anksto pateiktus dokumentus:

- Prašymą išduoti leidimą vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą (2 lapai);
- Įsipareigojimą pradėti įgyvendinti ne mažiau kaip 3 kryptių studijas/ketinanų vykdyti studijų programų sąrašą (1 lapas);
- Ketinanų vykdyti studijų programų aprašus;
- Programų aprašai buvo vertinti ketinimų vykdyti studijų programų vertinimo metu; be to, ši ekspertų komanda susipažino su pačiais programų aprašais bei ankstesnių jų vertinimo išvadomis;
- Universitete ketinamų atlikti mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir profesionalaus meno aprašymą (11 lapų);
- Numatomų priemonių, kurios užtikrintų įsipareigojimus studentams aukštosios mokyklos veiklos pabaigos atveju, aprašymą (3 lapai);
- Turimų ir numatomų materialiujų išteklių studijų ir mokslo (arba) meno veiklai vykdyti aprašymą (15 lapų);
- Studijų ir su studijomis susijusios veiklos vykdymui ketinamų įdarbinti dėstytojų ir kitų aukštosios mokyklos darbuotojų sąrašą bei šių asmenų įsipareigojimus dalyvauti studijų ir su studijomis susijusioje veikloje (170 lapų);
- Vidinės kokybės užtikrinimo sistemos aprašymą (14 lapų);
- 2019-2024 m. strategiją (19 lapų);
- Visuotinio dalininkų susirinkimo narių sąrašą (1 lapas);
- Valdančiosios Tarybos narių sąrašą (1 lapas);
- Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos raštą (1 lapas);
- „Friends of EHU“ Inc. (JAV) raštą (1 lapas);

¹ Priimtu Lietuvos Respublikos Seimo 2009 m. balandžio 30 d. įstatymu Nr. XI-242

² Patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. liepos 26 d. nutarimu Nr. 642

³ Patvirtintu Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2018 m. sausio 17 d. įsakymu Nr. V-6

- Švedijos tarptautinio vystomojo bendradarbiavimo agentūros raštą (1 lapas);
- Aukštosios mokyklos steigimo dokumentų kopijas:
 Registravimo pažymėjimą (1 lapas);
 Leidimą vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą (1 lapas);
 ŠMM įsakymą dėl leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą, panaikinimo viešajai įstaigai „Europos humanitarinis universitetas“ (7 lapai);
 Viešosios įstaigos „Europos humanitarinis universitetas“ Statutą (14 lapų);
- 2. Informaciją, gautą vizito į numatomą studijų vietą (Savičiaus g. 17, Vilnius), kuomet ekspertų grupė susipažino su esama ir ketinama naudoti studijų infrastruktūra, bei susitikimų su EHU administracija, potencialiais dėstytojais, socialiniais partneriais metu.
- 3. Ekspertams papildomai prieš ir po vizito EHU pateiktus dokumentus:
 - Europos humanitarinio universiteto akademinės etikos kodeksą (5 lapai);
 - Savarankiško rašto ir kūrybinių darbų rengimo Europos humanitariniame universitete nuostatus (4 lapai);
 - Europos humanitarinio universiteto kvalifikacinių ir atestacijos reikalavimų dėstytojams ir mokslo darbuotojams nustatymo, konkursų į dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas skelbimo, organizavimo ir vykdymo bei dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestavimo tvarką (20 lapų);
 - Stojamųjų egzaminų rezultatų apeliacijos procedūros Europos humanitarinio universiteto stojantiesiems nuostatus (2 lapai);
 - Europos humanitarinio universiteto kokybės valdymo dokumentus (rusų k., 95 lapai);
 - Europos humanitarinio universiteto veiklos finansinį planą (30 lapų);
 - Europos humanitarinio universiteto dėstytojų, 2014 m. laimėjusių konkursą ir turinčių 5 m. darbo sutartį, sąrašą (1 lapas);
 - Europos humanitarinio universiteto dėstytojų pareigybių minimalius kvalifikacinius reikalavimus (21 lapas);
 - Dėstytojų kvalifikacijos akademinio pripažinimo dokumentus (6 lapai);
 - Europos humanitarinio universiteto mokslinių tyrimų ir kūrybinės veiklos reglamentą (28 lapai, 4 priedai);
 - Viešosios įstaigos „Europos Humanitarinis Universitetas“ dizaino studijų krypties planą studijų kokybei tobulinti atsižvelgiant į studijų kryptčių vertinimo ir laikinojo akreditavimo rezultatus (20 lapų, 4 priedai);
 - Viešosios įstaigos „Europos Humanitarinis Universitetas“ komunikacijos studijų krypties planą studijų kokybei tobulinti atsižvelgiant į studijų kryptčių vertinimo ir laikinojo akreditavimo rezultatus (23 lapai, 4 priedai);
 - Viešosios įstaigos „Europos Humanitarinis Universitetas“ paveldo studijų krypties planą studijų kokybei tobulinti atsižvelgiant į studijų kryptčių vertinimo ir laikinojo akreditavimo rezultatus (25 lapai, 4 priedai);
 - Viešosios įstaigos „Europos Humanitarinis Universitetas“ politikos mokslų studijų krypties planą studijų kokybei tobulinti atsižvelgiant į studijų kryptčių vertinimo ir laikinojo akreditavimo rezultatus (25 lapai, 4 priedai);
 - Viešosios įstaigos „Europos Humanitarinis Universitetas“ sociologijos studijų krypties planą studijų kokybei tobulinti atsižvelgiant į studijų kryptčių vertinimo ir laikinojo akreditavimo rezultatus (23 lapai, 4 priedai);

- Viešosios įstaigos „Europos Humanitarinis Universitetas“ teisės studijų krypties planą studijų kokybei tobulinti atsižvelgiant į studijų krypčių vertinimo ir laikinojo akreditavimo rezultatus (19 lapų, 4 priedai).

Ekspertų grupė, susipažinusi su gautaisiais dokumentais, įvertinusi atitiktį teisės aktų reikalavimams bei susitikusi su minėtomis socialinėmis grupėmis, pasitikslinusi dokumentuose pateiktą informaciją bei įvertinusi materialiąją steigiamo universiteto bazę, pateikia šias vertinimo išvadas.

2. LIETUVOS RESPUBLIKOS AUŠTOSIOS MOKYKLOS KETINAMŲ VYKDYTI STUDIJŲ ATITIKIMAS REIKALAVIMAMS, NUSTATYTIEMS TEISĖS AKTUOSE, REGLAMENTUOJANČIUOSE STUDIJŲ REIKALAVIMUS LIETUVOS RESPUBLIKOJE

EHU kartu su Paraiškos dokumentais vertinimui pateikė 12 ketinamų vykdyti studijų programų 8 studijų kryptyse. Šešias ketinamas vykdyti studijų programas iš trijų studijų krypčių Centro pasitelktos ekspertų grupės įvertino teigiamai. Tai atitinka universiteto steigimo sąlygą nurodytą Mokslo ir studijų įstatyme, 42 straipsnyje – „aukštoji mokykla (universitetas) įsipareigoja pradėti įgyvendinti ne mažiau kaip 3 studijų krypčių studijas per 12 mėnesių nuo leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą išdavimo dienos“.

Išorinį ketinamų vykdyti studijų programų vertinimą ekspertų grupės pradėjo nuo ketinamų vykdyti studijų programų (toliau – Programos) aprašų (toliau – Aprašai) ir jų priedų nagrinėjimo. Programas vertinant vadovautasi aukštųjų mokyklų studijas reglamentuojančiais įstatymais ir kitais normatyviniais teisės aktais, ypač *Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu*, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168 patvirtintu *Bendrijų studijų vykdymo reikalavimų aprašu*, SKVC direktoriaus 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 1-01-157 patvirtintos *Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodikos* 2016-09-01 suvestine redakcija (toliau – Metodika), Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Baltarusijos Respublikos vyriausybės 2008 m. sausio 24 d. pasirašytu susitarimu dėl bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje bei kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais.

Programų vertinimo metu taip pat vyko ekspertų grupės vizitai į EHU, kur ekspertai susitiko su EHU administracijos atstovais, Programų aprašų rengėjais, numatomais Programų dėstytojais, socialiniais partneriais, kurie suinteresuoti pagal Programas numatomais rengti specialistais. Ekspertai susipažino su EHU materialine baze (auditorijomis, laboratorijomis).

Teigiamai įvertintos programos iš šių studijų krypčių:

- 1) Politikos mokslai: *Pasaulio politika ir ekonomika* (bakaluro studijos), *Viešoji politika* (magistratūros studijos). Pagrindinėmis šių studijų programų stiprybėmis yra laikoma: yra

numatytos už programų valdymą ir kokybės užtikrinimą atsakingos institucijos; taikomos tinkamos grįžtamojo ryšio priemonės ir kitos kokybės vadybos priemonės; į programų tobulinimą yra įtraukiami socialiniai partneriai.

2) Dizainas: *Vizualinis dizainas* (bakalauro studijos), *Vizualinė plastika* (magistrantūros studijos). Pagrindinėmis šių studijų programų stiprybėmis yra laikoma tai, kad universitetas vadovaujasi tarptautiniais aukštojo mokslo erdvės standartais bei vidiniais universiteto studijų kokybę reglamentuojančiais dokumentais.

3) Paveldo studijos: *Europos paveldas* (bakalauro studijos); *Kultūros paveldas ir vystymas* (magistrantūros studijos). Pagrindinėmis šių studijų programų stiprybėmis yra laikoma: studijų metodų šiuolaikiškumas ir studentų pasiekimų vertinimo įvairovė; į programų rengimą ir tobulinimą yra aktyviai įtraukiami socialiniai partneriai; universitete yra sukurta visus lygius apimanti studijų programos kokybės vertinimo sistema, kurios dalyviai turi aiškiai apibrėžtas funkcijas.

Šios pateiktos programos buvo neigiamai įvertintos Centro ekspertų:

1) Sociologija: *Visuomenė, kultūra, technologijos* (vidutinis SKVC ekspertų vertinimo balas yra 1,6). Ekspertų grupė vertinusi šią studijų programą neigiamai įvertino dvi vertinamąsias sritis: programos sandarą ir studijų eigą ir jos vertinimą.

2) Viešasis administravimas: *Žmogaus teisės praktikoje* (vidutinis SKVC ekspertų vertinimo balas yra 1,6). Ekspertų grupė vertinusi šią studijų programą neigiamai įvertino tris vertinamąsias sritis: programos tikslus ir numatomus studijų rezultatus, programos sandarą bei personalą.

3) Teisė: *Tarptautinė verslo teisė* (vidutinis SKVC ekspertų vertinimo balas yra 1,8). Ekspertų grupė vertinusi šią studijų programą neigiamai įvertino dvi vertinamąsias sritis: programos tikslus ir numatomus studijų rezultatus bei programos sandarą.

4) Edukologija: *Technologijos švietime* (vidutinis SKVC ekspertų vertinimo balas yra 1,6). Ekspertų grupė vertinusi šią studijų programą neigiamai įvertino tris vertinamąsias sritis: programos tikslus ir numatomus studijų rezultatus, programos sandarą bei personalą.

Šios pateiktos programos buvo neigiamai įvertintos Centro ekspertų, tačiau šiuo metu yra atliekamos pakartotinio vertinimo procedūros:

1) Teisė: *Tarptautinė teisė ir Europos Sąjungos teisė* (vientisosios studijos).

2) Komunikacija: *Medijos ir komunikacija* (bakalauro studijos).

EHU pateiktos ir teigiamai ekspertų įvertintos programos tinkamai dera su EHU Misija ir Vizija, nes akcentuoja į studentus orientuotas humanitarinių ir laisvųjų menų studijas. EHU, kaip į studentus orientuoto universiteto, misija – skatinti pilietinės visuomenės plėtrą, siūlant humanitarinių ir laisvųjų menų studijas studentams iš Baltarusijos ir viso regiono, užtikrinant

tarptautinio lygio studijų kokybę (EHU 2019-2024 m. strategija, 12 psl.). EHU, kaip tarptautiškumą skatinančio universiteto vizija – pritraukti pilietiniu mąstymu pasižyminčius, europines vertybes ir laisvuosius menus palaikančius bei pasiruošusius aktyviai dalyvauti universiteto ir absolventų tinklo veikloje studentus iš Baltarusijos ir viso regiono (EHU 2019-2024 m. strategija, 12 psl.). Pateiktų ir teigiamai SKVC ekspertų įvertintų programų įgyvendinimo kokybės užtikrinimo sistema, studijų eiga ir vertinimas, programos tikslai ir programos vadyba tinkamai dera su šiais EHU strateginiais tikslais: 1) siekti aukštos studijų kokybės; 2) stiprinti mokslinių tyrimų ir menų veiklas; 3) dalyvauti platesnėje švietimo rinkoje; 4) skatinti tarptautinimą; 5) plėtoti strateginį bendradarbiavimą; 6) tobulinti administracinį valdymą (EHU 2019-2024 m. strategija, 4 psl.).

3. MATERIALIŲJŲ IŠTEKLIŲ STUDIJŲ IR MOKSLO (MENO) VEIKLAI VYKDYTI TINKAMUMAS IR PLĖTROS PERSPEKTYVOS

Vertinant materialiujų išteklių studijų ir mokslo (meno) veiklai vykdyti tinkamumą ir plėtros perspektyvas buvo remiamasi EHU pateiktais dokumentais bei informacija gauta vizito į universitetą metu. Taip pat atliktas ir studijų įgyvendinimui reikalingų patalpų pakankamumo vertinimas. Šis vertinimas atliktas skaičiuojant bendrojo patalpų ploto, tenkančio vienam studentui, rodiklį (toliau – BPPR). Rodiklis apskaičiuotas aukštosios mokyklos bendrąjį patalpų, išskyrus specialų valstybės saugomų objektų statusą turinčių pastatų, tiesiogiai nesusijusių su studijų veikla, plotą (nuosavybės, patikėjimo, panaudos teise, nuomos ir (arba) kitais teisėtais pagrindais valdomos patalpos, išskyrus kitiems subjektams perduotą valdyti ir (arba) naudotis patalpų plotą (nuomos ar kitais teisėtais pagrindais), dalinant iš numatomo studentų skaičiaus visos darbo dienos ekvivalentu. Šio kriterijaus vertinimas atliktas remiantis ankstesnių institucinių vertinimų metodika siekiant išlaikyti sietį.

Bendrojo patalpų ploto, tenkančio vienam studentui, rodiklio apskaičiavimui buvo remtasi pateiktu studentų skaičiumi 2019-2024 periodu. Dėl išėstinių studijų studentų studijų proceso specifikos buvo vertintas tik nuolatinių studijų studentų skaičius. Bendras studijų procesui skirtas patalpų plotas šiuo metu – 2859,12 m² (pagrindinis universiteto pastatas + nuomojamos eMediaHub patalpos). BPPR skaičiavimo rezultatai pateikti 1 lentelėje įvertinus ir eMediaHub perkėlimą į bendras universiteto patalpas.

1 lentelė

Studijų metai	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Studentų skaičius M+SH	211	218	248	250	260	229
BPPR	13,55	13,12	11,53	11,44	11,00	12,49

BPPR perkėlus eMediaHub	12,86	12,45	10,94	10,86	10,44	11,85
BPPR_{min}	8,58	7,92	7,60	7,77	7,40	7,58

Lentelėje pateiktas rodiklis BPPR_{min} – ribinė (minimali leistina) BPPR rodiklio vertė atsižvelgiant į studentų skaičių skirtingose studijų srityse. EHU planuoja vykdyti programas humanitarinių/socialinių ir menų mokslų srityse, todėl BPPR ribinės vertės skaičiavimui buvo naudoti atitinkami šių sričių įverčio koeficientai. Apskaičiavus BPPR rodiklį pagal teigiamai įvertintų studijų programų (6 studijų programos) planuojamų studentų skaičių matyti, kad EHU turi pakankamai patalpų studijų procesui vykdyti, tuo buvo galima įsitikinti ir vizito EHU metu. EHU pateiktame finansiniame plane nėra numatoma atskirų lėšų skirtų tik patalpų remonto ir atnaujinimo darbams, tačiau svarbu paminėti, kad EHU veikla bus vykdoma 2018 metais baigtame rekonstruoti pastate. Pagal SIDA (Sweden International Development Cooperation Agency) finansuojamą projektą buvo įsigyti nauji baldai auditorijoms (stalai, kėdės, rašymo lentos, specialūs studentų-dizainerių darbų saugojimo bei eksponavimo baldai), baldai bibliotekai, įrengtos viešosios erdvės, skirtos studentų bei dėstytojų socializacijai, savarankiškam darbui bei poilsiui, reprezentacinėms tikslams. Be to, visos auditorijos buvo aprūpintos naujais darbo kompiuteriais dėstytojams bei projektoriais mokomajai medžiagai demonstruoti. Patalpų tinkamumas studijų procesui vykdyti nekelia abejonių. Tuo ekspertai įsitikino vizito į EHU metu.

EHU pateiktame finansiniame plane nurodoma, studijų ir mokslo infrastruktūros atnaujinimui bus skiriama kasmet didėjanti suma, per 2019-2024 m. periodą iki 1,5 mln. EUR. Šios investicijos apima ir programinės bei kitos IT įrangos atnaujinimą. Svarbu pabrėžti, kad šios lėšos gali sumažėti iki 300 tūkst. EUR, jei EHU nepavyks pritraukti daugiau studentų iš kitų šalių nei Baltarusija. Tokiu atveju EHU gali susidurti su sunkumais atnaujinant būtiniausią įrangą ar jos papildomai įsigyjant.

Remiantis EHU pateiktu *Turimų ir numatomų materialijų išteklių studijų ir mokslo arba meno veiklai vykdyti Europos humanitariniame universitete aprašymu*, studentams bibliotekoje bus prieinama apie 13000 tradicinių leidinių, taip pat naudotojams prieinamos prenumeruojamos duomenų bazės, įskaitant Emerald Management e-Journals, Taylor&Francis, Jstor bei EBSCO duomenų bazių paketas. Vizito metu buvo patvirtinta, kad studentai taip pat turės galimybę pasinaudoti tarpbibliotekiniu abonementu Lietuvos iš užsienio bibliotekose. EHU pateiktuose dokumentuose ir vizito metu buvo nurodyta, kad bibliotekos išteklius stengiamasi skaitmenizuoti. Turimi bibliotekos resursai leidžia vykdyti studijų procesą, o planas turimus resursus palaipsniui skaitmenizuoti užtikrins nuolatinį jų prieinamumą studentams, ypač

studijuojantiems iššęstinęse studijose. Tačiau EHU finansiniame plane nėra aiškiai išskirtų finansinių asignavimų bibliotekos išteklių plętrai. Bibliotekos išlaidos pateikiamos kartu su kanceliarinėmis priemonėmis, transporto ir ryšių išlaidomis. Be to šios išlaidos nėra didinamos, nors ir planuojamas studentų skaičiaus didėjimas. Pagal pateiktus dokumentus bibliotekos fondų plėtros išmatuojamais dydžiais įvertinti negalima.

EHU aplinka yra pritaikyta studentams su negalia. Remiantis pateiktu *Turimų ir numatomų materialiujų išteklių studijų ir mokslo arba meno veiklai vykdyti Europos humanitariniame universitete aprašymu* EHU studijuojantiems studentams su negalia yra: „pritaikomas informacijos prieinamumas (pavyzdžiui, yra galimybė naudotis vaizdo didinimo įrenginiu), medijų specialybių studentai gali dirbti prie specializuoto stalo, tinkančio vėžimėliuose sėdintiems asmenims, kompiuterinės klasės aprūpintos specializuotais kompiuterio valdymo įrenginiais“. Šie ištekliai buvo pristatyti ir vizito į EHU metu, o susitikimo su socialiniais partneriais metu buvo pabręžta neįgaliųjų galimybių studijuoti EHU svarba studentams iš Baltarusijos.

Visose EHU patalpose veikia bevielis ryšys, kas leidžia taikyti lanksčius mokymo(si) metodus, kurie buvo paminėti susitikimo su būsima EHU dėstytojais metu.

EHU pateiktame *Turimų ir numatomų materialiujų išteklių studijų ir mokslo arba meno veiklai vykdyti Europos humanitariniame universitete aprašyme* minima bei vizito į aukštąją mokyklą metu pademonstruota turima specializuota programinė ir technologinė įranga nekelia abejonių dėl jos tinkamumo studijų procesui. Tačiau tame pačiame aprašyme nėra konkrečiai planuojama didinti kompiuterizuotų ir specializuotų darbo vietų skaičiaus, nors strategiškai numatomas studentų skaičiaus padidėjimas.

Apibendrinant: EHU vykdydys savo veiklą naujai rekonstruotose patalpose, kas sudarys tinkamas sąlygas studijų procesui. Visos EHU auditorijos aprūpintos kompiuterine įranga įvairių rūšių mokymo(si) procesui palaikyti. Galima pabręžti visose EHU patalpose veikiančią bevielę ryšį. EHU pateiktuose dokumentuose pastebėtina, kad bus plečiamas studentams prieinamų IT paslaugų spektras, plečiama Moodle aplinkos apręptis EHU studijų procese. Tačiau pastebėtina, kad infrastruktūrai atnaujinti ir prižiūrėti skirtos lęšos remiasi didėjančiu studentų skaičiumi ir todėl gali netenkinti atnaujinimo poreikio. Bibliotekos išteklių didinimui taip pat nėra numatyti atskiri biudžeto asignavimai.

Rekomendacijos Paraiškoms dokumentams pataisyti per 5 darbo dienas:

1. Materialiujų išteklių apraše išryškinti svarbiausias infrastruktūros plėtros kryptis ir konkretizuoti lęšų asignavimus joms vystyti. Toks prioretizavimas būtų ypatingai svarbus studentų skaičiui nepasiekus suplanuoto. **Iš dalies atsižvelgta.**

2. Materialiųjų išteklių apraše atsižvelgti į logistinius iššūkius su kuriais gali susidurti EHU jei studentų skaičius pradės didėti. **Atsižvelgta**
3. Konkretizuoti bibliotekos funkcijų plėtros kryptis su atitinkamai skiriamais lėšų asignavimais. **Atsižvelgta**

Pataisymai atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas:

EHU įvertino visas su materialiaisiais ištekliais susijusias rekomendacijas, pateiktas peržiūrai per 5 d. d., ir pateikė atitinkamus pataisymus/papildymus:

1. Sukonkretintos EHU infrastruktūros plėtros kryptys: Universiteto skaitmeninimas ir IT plėtra, patalpų infrastruktūros gerinimas, bibliotekos plėtra. Tačiau EHU pateiktame atsakyme į rekomendacijas ir jo prieduose numatomų investicijų į infrastruktūrą paskirstymas nevertina galimo studentų skaičiaus bei turimų finansinių resursų pokyčių. Kaip minėta aukščiau pateiktoje analizėje, infrastruktūrai skiriamos lėšos priklauso nuo gaunamų pajamų ir gali svyruoti nuo 300 tūkst. iki 1500 tūkst. EUR. EHU papildomai pateiktame infrastruktūros plėtros finansavimo plane visų investicijų suma siekia apie 300 tūkst. EUR. Kadangi nei viename pateiktame dokumente infrastruktūros plėtros kryptys ir konkrečios išlaidos nėra prioritetizuojamos, lieka neaišku, kokia bus EHU strategija turint papildomų lėšų infrastruktūros plėtrai ar jų pritrūkų.
2. Įvertintos problemos, kurios gali iškilti pradėjus didėti studentų skaičiui (studentų apgyvendinimo vietos, darbo vietų bibliotekoje skaičius, auditorijų skaičius, įrangos skirtos studentams su negalia kiekis). Įvardintos problemos aktualios, o numatyti sprendimo būdai racionalūs ir nekelia abejonių dėl įvykdymo esant būtinybei.
3. Bibliotekos finansavimas išskirtas finansiniame plane ir detalizuotas lėšų paskirstymas skirtingoms bibliotekos veikloms, išskirtinį dėmesį skiriant bibliotekos fondų skaitmeninimui. Toks išskyrimas ir detalizavimas, leis užtikrinti kryptingą bibliotekos plėtrą ir studijų kokybės gerinimą iššęstinių studijų studentams, kurių skaičius planuojama nuolat didės.

4. VEIKLOS FINANSINIO PLANO PAGRĮSTUMAS IR RACIONALUMAS

Veiklos finansinis planas yra svarbus dokumentas, atskleidžiantis universiteto gebėjimą tinkamai valdyti finansinius srautus, numatyti galimas grėsmes ir tuo pačiu, pasirengimą spręsti kylančias problemas. EHU veiklos finansinis planas vertinimui buvo pateiktas po ekspertų vizito į EHU. Vertinant pateiktą veiklos finansinį planą buvo nagrinėjamas jo suderinamumas su EHU strateginiu planu, buvo vertinamas numatomų finansinių šaltinių pagrindumas bei pasirengimas suvaldyti finansinius srautus susiklosčius nepalankioms universitetui veiklos aplinkybėms.

EHU yra nevalstybinis universitetas, turintis viešosios įstaigos statusą. EHU teikia švietimo paslaugas ir plėtoja mokslinius tyrimus socialinių ir humanitarinių mokslų srityje. EHU dalininkai yra Eurazijos fondas (JAV), Atviros visuomenės fondas (JAV) veikiantis per DDF Foundation (Lichtenšteinas), VšĮ „Rytų Europos studijų centras“ (Lietuva). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad dalininkai į šio nevalstybinio universiteto kapitalą yra įnešę tik 89 eurus. Be to, nėra numatoma dalininkų indėlio didinti (EHU Veiklos finansinis planas, 18 psl.). Tai reiškia, kad EHU pasireiškus pesimistiniam vystymosi scenarijui ir patekus į finansinių sunkumų periodą, dalininkai nėra pasirengę prisidėti prie jų sukurto universiteto finansinio stabilizavimo plano. Tai didina EHU finansinę riziką ir priklausomumą tik nuo donorų pozityvaus nusiteikimo EHU atžvilgiu. Verta paminėti tai, kad donorų finansinių dotacijų dydžiai nuo 2020 m. teisiniais dokumentais nėra nustatyti.

Apibūdinant EHU strategiją akcentuojamas siekis iki 2024 m. kasmet didinti studentų skaičių ir pradėti vykdyti naujas komerciškai patrauklias studijų programas. Dėl šio tikslo įgyvendinimo planuojamos padidinti su studijomis susijusios pajamos. Šio pajamų straipsnio didėjimas ypač didelis numatomas 2019/2020 m. m. Lyginant su 2018/2019 m. m., kai su studijomis susijusios pajamos sudarė 690 tūkst. EUR, 2019-2020 m. m. planuojama, jog šios pajamos bus 904 tūkst. EUR, t. y., 31 proc. didesnės. Po to šio straipsnio pajamų augimas numatomas daugiau kaip 10 proc. kasmet ir 2023/2024 m. m. turėtų pasiekti 1381 tūkst. EUR, t. y., per ketverius metus su studijomis susijusios pajamos turėtų padidėti dvigubai lyginant su 2018/2019 m. m. Tai itin optimistiškas finansinių išteklių planas, nes su studijomis susijusios pajamos tiesiogiai priklauso nuo studentų skaičiaus. Socialinių ir humanitarinių mokslų populiarumas pastarųjų metų abiturientų tarpe mažėja. Be to, kasmet mažėja ir abiturientų, baigiančių vidurines mokyklas skaičius. Tai pažymima ir strateginiame plane (EHU 2019-2024 m. strateginis planas, 3.1. skyrius). Esant tokioms aplinkybėms, planas kasmet vis daugiau studentų pritraukti į EHU kelia daug iššūkių. Taigi, planas dvigubai padidinti su studijomis susijusias pajamas vargu ar gali būti įgyvendinamas.

EHU strateginiuose planuose ypač akcentuojami naujų studijų programų kūrimo ir vykdymo bei jau veikiančių programų tobulinimo uždaviniai. Šiuolaikinis universitetas tokių tikslų įgyvendinimui neišvengiamai turi numatyti finansinius išteklius, kurie galėtų būti panaudoti naujausios literatūros, programinės įrangos ir kitų studijų programų vykdymui reikalingų priemonių įsigijimui. Strateginiame plane (5 skyrius, 2 lentelė) numatytos lėšos studijų infrastruktūros plėtrai. 2019/2020 m. m. šios lėšos sudarytų 52 tūkst. EUR, 2020/2021 m. m. jau 203 tūkst. EUR, po to sparčiai augs kasmet ir 2023/2024 m. m. sudarys 527 tūkst. EUR. Šios lėšos turėtų būti panaudotos studijų programų vykdymui reikalingo turto sukūrimui. Tačiau EHU balanso prognozėje planuojama, kad 2019/2020 m. m. EHU turtas (išskyrus pinigus ir jų

ekvivalentus) sudarys 157485 EUR, o 2023/2024 m. m. 176331 EUR (EHU Veiklos finansinis planas, 2 Priedas, EHU Balanso ataskaitos prognozė 2019-2024 m. periodui), o tai reiškia, kad beveik 1,5 milijono investicija per penkerius metus ($52000+203000+298000+419000+527000$ (EHU 2019-2024 m. strateginis planas, 5 skyrius, 2 lentelė)) į studijų infrastruktūros plėtrą nesukurs jokio studijų procesui vykdyti tinkamo turto. Institucijai būtų sunku vystytis ir stiprinti konkurencingumą, kai dauguma lėšų panaudojama tik vienkartinėms išmokoms, nepanaudojant lėšų investicijoms kuriančioms turtą, kurį būtų galima panaudoti sekančiais laikotarpiais (pvz. naujausios literatūros, duomenų bazių, kompiuterinės įrangos įsigijimui).

Komentuojant kokiomis lėšomis tikisi disponuoti EHU numatomiems tikslams pasiekti akcentuojama, kad EHU naudoja specifinį finansavimo modelį, kuriame daugiau kaip 70 proc. reikalingų veiklai vykdyti lėšų EHU gauna iš įvairių donorų. Taigi, EHU finansinio stabilumo palaikymui, ypač svarbūs ilgalaikiai donorų įsipareigojimai. Pateiktuose dokumentuose yra du dokumentai, kuriuose yra užfiksuoti konkretūs SIDA ir LR Vyriausybės įsipareigojimai remti EHU veiklą. The Swedish International Cooperation Agency in financial and organizational support of the European Humanities University (EHU) 2018 m. rugpjūčio 17 d. rašte teigiama, kad SIDA bendradarbiaudama su Europos Komisija, LR Užsienio reikalų ministerija ir Švedijos vyriausybė akumuliuoja lėšas iš šių institucijų ir perveda jas EHU. Rašte nurodoma, kad Europos Komisija 2016-2019 m. periode kasmet po 1000000 EUR nukreipia SIDA, LR Užsienio reikalų ministerija nukreipia po 200000 EUR kasmet, o Švedijos vyriausybė 2017-2019 m. periode nukreipia po 600000 EUR kasmet. Tai reiškia, kad SIDA akumuliuoja ir kasmet gali pervesti 1800000 EUR. Tame pačiame rašte teigiama, kad SIDA tikisi, jog paramą EHU pratęs iki 2020 metų. LR Užsienio reikalų ministerijos rašte taip pat patvirtinama, kad įsipareigojama pervesti po 200000 EUR į SIDA fondą paramai EHU. Jokių kitų dokumentų, kuriuose būtų aptariamoms finansinės paramos EHU sąlygos 2019-2024 metų periodui pateikta nėra. Tačiau veiklos finansiniame plane (EHU Veiklos finansinis planas, 9 psl.) teigiama, kad 2017 m. Švedijos vyriausybė įsipareigojo pervesti SIDA 18 mln. SEK, t. y., apie 1,7 mln. EUR. Tuo pačiu įsipareigota ženkliai padidinti paramą EHU iki 2023 m. Šiomis prielaidomis grindžiamos ir biudžeto prognozės 2019-2024 m. kur numatoma kasmetinė 2740 tūkst. EUR donorų parama. Ši parama sudarytų apie 70 proc. visų EHU veiklos pajamų. Visos numatomos gauti pajamos 2019-2024 m. laikotarpyje planuojamos panaudoti įvairioms išmokoms. Kadangi, iš pateiktų dokumentų galima daryti išvadą tik apie 1800 tūkst. EUR paramą, nėra pagrindo teigti, kad EHU Veiklos finansiniame plane numatyti išlaidoms padengti 2019-2024 m. periode yra garantuoti ir stabilūs finansavimo šaltiniai.

Nepakankamai racionaliai EHU veiklos finansinio plano rengėjai planuoja valdyti riziką, atsirandančią dėl galimo studentų skaičiaus mažėjimo (EHU Veiklos finansinis planas, 10

skyrius, 3 lentelė). Priemonių plane (EHU Veiklos finansinis planas, 1 lentelė) numatyta, kad EHU padidins studijų mokesčius 8,9 proc., jeigu užsieniečių studentų skaičius bus perpus mažesnis negu planuota, ir 23,4 proc., jeigu užsieniečių studentų nebus. Šios priemonės veiksmingumas abejotinas dėl dviejų priežasčių. Pirmiausia, EHU teigia, kad šiame universitete 95 proc. studijuojančių sudaro Baltarusijos piliečiai. Tai reiškia, kad absoliuti dauguma studentų yra užsieniečiai, todėl neaišku, apie kokius kitus užsieniečius kalbama strategijoje. Antra, Veiklos finansiniame plane pažymima, kad iš Baltarusijos atvykstantys studentai dažnai turi menkas galimybes mokėti pilną studijų kainą, todėl EHU teikia paramą ir taiko nuolaidas studijų mokesčiams. Įvertinant šias aplinkybes galima teigti, kad studijų mokesčio padidinimas 8,9 proc., o ypač 23,4 proc. gali stipriai sumažinti iš Baltarusijos atvykstančių studijuoti asmenų skaičių, o tuo pačiu sumažės ir su studijomis susijusios pajamos. Taigi, tokia rizikos valdymo priemonė nėra efektyvi.

Vertėtų atkreipti dėmesį ir į tai, kad EHU veiklos finansiniame plane pateikiamos Balanso ir pinigų srautų prognozės (EHU Veiklos finansinis planas, 2 priedas ir 3 priedas) silpnai susijusios su 2019-2024 m. veiklos plane numatomais finansiniais įvykiais, pvz., numatoma, kad programinė įrangos balansinė vertė sudarys tik 565 EUR, tuo tarpu žinoma, kad EHU yra sukurtos kompiuterinės darbo vietos ir yra naudojama specializuota informacinė įranga, taigi jos atnaujinimas ir modernizavimas dėl studijų programų atnaujinimo turėtų didinti balansinę šio turto vertę. Balanse turėtų pasireikšti ir padidėjusios finansinės paramos įtaka. Taigi, apibendrinant šiuos pastebėjimus galima teigti, kad Veiklos finansinio plano prognozėse nepilnai arba neadekvačiai įvertinti planuojamame laikotarpyje planuojami finansiniai įvykiai.

Apibendrinant: Palankiai vertintina tai, kad EHU parengė veiklos finansinį planą ir pateikė finansinių ataskaitų prognozes, nes tai sudaro galimybes vertinti universiteto veiklos skaidrumą ir gebėjimą valdyti finansinius srautus. Tačiau, susipažinus su EHU pateiktais finansinio plano sudarymui svarbiais dokumentais ir parengtu EHU veiklos finansiniu planu 2019-2024 m. tenka konstatuoti, kad remiantis pateikta medžiaga negalima pagrįsti, kad EHU finansavimo šaltiniai yra stabilūs ir nėra pagrindo teigti, kad EHU turi geras finansines galimybes įgyvendinti išsikeltus tikslus. Aukštajai mokyklai pateikus dokumentus įrodančius minėtos problemos sprendimą, ši pastaba galėtų būti peržiūreta.

Rekomendacijos Paraiškos dokumentams pataisyti per 5 darbo dienas:

1. Aiškiai susieti veiklos strateginiame plane numatytų priemonių įgyvendinimo rezultatus su finansinių ataskaitų prognozėmis, ypač charakterizuojant turto pokyčius ir pinigų likučius. **Iš dalies atsižvelgta.**

2. Į planuojamas įplaukas įtraukti tas sumas dėl kurių yra sutarta su donoriais ir jau yra šiuos sutarimus patvirtinantys dokumentai. **Iš dalies atsižvelgta.**

3. Parengti veiksmų planą, kaip EHU pertvarkys išlaidų planus, jeigu donorų pervedamos sumos bus tokios, kurios numatytos šiuo metu pateiktuose dokumentuose. **Iš dalies atsižvelgta.**

Pataisymai atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas:

Reaguojant į pateiktas pastabas dėl Veiklos finansinio plano pagrįstumo EHU pateikė paaiškinimus ir papildomus dokumentus:

1. *SIDA raštą* ADDENDUM NO 1 70 THE CORE SUPPORT AGREEMENT BETWEEN SIDA AND EUROPEAN HUMANITIES UNIVERSITY SIGN ED DECEMBER 4. 2017. Pasirašytas 2018 12 27*18010375;

2. *Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos raštą* 2019-02-21 Nr. (23.5.1) 3-727;

Apibendrinus papildomai pateiktus dokumentus galima teigti, kad abejonės dėl EHU Veiklos finansinio plano pagrįstumo išlieka. Papildomai pateiktuose dokumentuose nurodoma, kad SIDA finansinės paramos sutartis pratęsiama iki 2023 m. ir skiriama parama sudarys: 2019 m. 760 tūkst. EUR, 2020 m. – 760 tūkst. EUR, 2021 m. – 570 tūkst. EUR, 2022 m. – 290 tūkst. EUR. Lietuvos vyriausybė kasmet numato skirti po 200 tūkst. EUR. Tuo tarpu finansiniame plane (EHU Veiklos finansinis planas, 1 priedas 1.2. eilutė) numatoma, kad donorų lėšos įskaitant ir Švedijos bei LR bus po 1 800 tūkst. EUR kasmet iki pat 2023/24 m.) Taigi, EHU numato kitų neįvardintų donorų paramą, kuri 2019 ir 2020 m. sudarytų po 840 tūkst. EUR kasmet, 2021 m. tai jau būtų 1031 tūkst. EUR, 2022 m. 1310 tūkst. EUR, o nuo 2023 m. po 1600 tūkst. EUR kasmet. Šios paramos tikimybė jokiais dokumentais nėra argumentuojama ir ji donorų skiriamoje paramoje sudarytų nuo 30 proc. (2019 m. ir 2021 m.) iki 57 proc. (2023 m.). ES parama finansiniame plane (EHU Veiklos finansinis planas, 1 priedas 1.1. eilutė) numatyta 930 tūkst. EUR. EHU pateiktuose pastabose pažymima, kad susitarimas dėl šio įsipareigojimo planuojamas pasirašyti iki 2019 m. rudens. LR URM rašte (2019-02-21 d.) teigiama, kad Europos Komisija yra pagrindinis EHU donoras ir skirs paramą. kasmet. Taigi, LR URM garantuoja, kad ES parama nemažės ir sekančiame finansiniame periode. Taigi, galima teigti, kad iš 2019-2023 m. planuojamų gauti 13,7 mln. EUR donorų paramos, 40 proc. (arba 5,6 mln. EUR) turėtų būti gauti iš dar nežinomų donorų, todėl finansinio plano pagrįstumas ir atsižvelgus į papildomai pateiktus dokumentus kelia abejonių.

Atsižvelgiant į EHU pateiktas pastabas dėl finansinės rizikos valdymo ir įplaukų už studijas planavimo atkreiptinas dėmesys į tai, kad studijų kainos **didinimas** nėra studentų skaičių didinantis veiksnys. Objektivi realybė yra tai, kad studentų skaičius mažėja, intensyvia konkurencinė kova tarp įvairių šalių universitetų, taigi studijų kainos didinimas ar papildomai

išleidžiamos lėšos neįvardintoms studentų pritraukimo priemonėms nėra priežastis teigti, kad studijų įmokų pajamos padidės 1,9 karto. Taigi, ir sprendimas padidinti įmoką už mokslą studentams iš Baltarusijos, jeigu nepavyks pritraukti studentų iš trečiųjų šalių, nėra racionali rizikos valdymo priemonė.

Abejonių kelia ir EHU pateikto komentaro dėl pritraukiamų lėšų panaudojimo infrastruktūrai kurti racionalumas. Teiginys, kad EHU nekuria turto, nes ateityje bus sunku jį perkelti į Baltarusiją ir todėl iš donorų gautas lėšas naudoja paslaugų pirkimui, nuomai ir kitoms reikmėms, nedidina EHU finansinio stabilumo ir racionalumo įvaizdžio. Toks veiklos planas yra galimas, tačiau abejonių dėl donorų lėšų panaudojimo racionalumo ateityje gali kilti.

5. STUDIJŲ IR MOKSLO (AR MENO) VEIKLOS STRATEGIJŲ PAGRĮSTUMAS IR RACIONALUMAS

EHU 2019-2024 metų strategija buvo patvirtinta EHU Valdančiosios tarybos sprendimu 2018 m. birželio 25-26 d. (toliau – Strategija). Joje yra atlikta esamos padėties (išorės veiksnių, vidinių stiprybių ir iššūkių) analizė, formuluojami 6 strateginiai tikslai ir 25 su jais susieti uždaviniai, parengtas jų įgyvendinimo planas, kuriame detalizuotos konkrečios užduotys, pasiektumo rodikliai ir numatyti atsakingi asmenys. Strategijoje nurodoma, kad „EHU, kaip į studentus orientuoto universiteto, misija – skatinti pilietinės visuomenės plėtrą, siūlant humanitarinių ir laisvųjų menų studijas studentams iš Baltarusijos ir viso regiono, užtikrinant tarptautinio lygio studijų kokybę“ (EHU 2019-2024 m. strategija, 11 psl.). Regionui, į kurį nukreipta EHU misija, yra priskiriamos šios valstybės: Baltarusija, Ukraina, Rusija, Kazachstanas, Moldova ir Gruzija. Suformuluoti strateginiai tikslai dera su EHU misija ir neprieštarauja nei Europos aukštojo mokslo erdvės, nei Europos mokslinių tyrimų erdvės nuostatoms. Strateginiai tikslai dera su EHU misija, nes yra būtini jai įgyvendinti: siekiant skatinti pilietinės visuomenės plėtrą regione per studijas, būtina pritraukti daugiau studentų iš šio regiono (1 ir 2 tikslai), pasiūlyti jiems tikrai kokybiškas studijas, patrauklias ir į platesnę akademinę bendruomenę integruojančias studijas (2, 3 ir 4 tikslai), užtikrinant, kad dėstantis personalas būtų aktyvūs aukšto lygio mokslinius tyrimus vykdančios tyrėjai (5 tikslas), o universiteto administracija gebanti reaguoti į kylančius iššūkius ir tinkamai tvarkyti bei studijoms paskirstyti turimus išteklius (6 tikslas). Jei EHU pasiektų užsibrėžtus tikslus iki 2024 metų, tai užtikrintų visas prielaidas universiteto misijai realiai įgyvendinti. Todėl konstatavus Strategijos pagrįstumą ir nuoseklumą EHU misijos požiūriu, pagrindinis klausimas yra Strategijos įgyvendinamumas, aptariamą žemiau.

Kiekvienas tikslas, uždavinys ir užduotis turi susijusius pasiektumą matuojančius rodiklius ir atlikimo terminus. Taip pat yra numatyta, kad kas metus bus vykdoma pažangos apžvalga (atsakingas rektorius), o esant reikalui strategija bus koreguojama – tiek tikslai ir rodikliai

(korekcijoms turi pritarti valdančioji taryba), tiek užduotys (sprendimus priima rektorius). Taip pat numatyta, kad duomenis pažangos įgyvendinant strategiją vertinimui rinks rektoriaus biuras. Strategijoje nustatyti rodikliai ir terminai leis objektyviai įvertinti per metus pasiektą pažangą. Tačiau taip pat reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad ne visos užduotys yra susietos su rodikliais (pavyzdžiui prie 5.2 uždavinio nėra nurodyta, iki kada turi būti atnaujintas darbo krūvio paskirstymas ar pedagoginio mokslinio vardo suteikimo tvarka, prie 5.3 uždavinio nenurodyta, kada ir kaip bus matuojama, ar pavyko atlikti užduotį „pritraukti užsienio mokslininkus dalyvauti bendruose mokslinių tyrimų ir menų projektuose“ ir pan.). Nemažai užduočių numatytos atlikti 2018 metais ar 2019 metų pradžioje, tačiau, kaip paaiškėjo vizito metu, ne visos jos yra atliktos, nors jau pradėtos. Nors tikėtina, kad iki metų viduryje numatyto pažangos vertinimo dalis užduočių bus atliktos, vis tik toks vėlavimas kelia klausimų, ar parengta Strategija yra realistiškesnė, ar gali būti įgyvendinta per numatytą laikotarpį.

Strategijoje yra pateikta dabartinės padėties analizė, tačiau ji išimtinai sutelkta tik į stiprybių ir iššūkių vertinimą iš studentų pritraukimo ir išlaikymo perspektyvos. Nors tai neabejotinai svarbus aspektas, nes nuo jo priklauso tai, ar EHU įgyvendins savo misiją ir apskritai išsilaikys, siaurokas situacijos vertinimas didina abejones dėl to, ar universitetas įsivertino savo galimybes, stiprybes ir silpnybes įgyvendinti dalį numatytų tikslų ir uždavinių, ypač personalo politikos, universiteto vadybos, naujų programų kūrimo srityse. Kitaip sakant, strateginiai tikslai ir uždaviniai nėra pakankamai pagrįsti esamos būklės analize. Strategijoje yra nurodytos galimos strategijos koregavimo priežastys, kurios apima ne tik išorės veiksnius, bet ir patirties stoką, darbuotojų kompetencijų nepakankamumą ar netinkamą išteklių paskirstymą (EHU 2019-2024 m. strategija, 31 psl.). Viena vertus, tai rodo strateginio planavimo lankstumą, kita vertus – nesuteikia garantijų, kad sudarytas planas bus tikrai įgyvendintas, nes jį rengiant nebuvo tinkamai įsivertintos kompetencijos ar išteklių pakankamumas.

Mokslo veiklų srityje siekiama „plėtoti įvairių sričių mokslinį pažinimą, vykdyti aukšto lygio mokslinius tyrimus, rengti mokslininkus, mokslo srityje bendradarbiauti su šalies ir užsienio partneriais“ (Paraiškos dokumentai, 3 priedas, 1 psl.). 2019-2024 metų strategijoje yra formuluojamas atskiras strateginis tikslas „pagerinti mokslinių tyrimų ir meninės veiklos kokybę“. Šio tikslo siekiama derinant įvairias priemones: nuo mokslo veiklos planavimo reglamentavimo iki personalo krūvio subalansavimo, (finansinių) paskatų/atlygio, informacinės infrastruktūros ir paties EHU investicijų į mokslinius tyrimus. Svarbus, nors ne vienintelis, mokslo veiklos planavimo principas yra vykdomų studijų poreikis, kas leidžia teigti, kad EHU siekia mokslo ir studijų vienovės ir moksliniais tyrimais grįstų studijų. Priemonės mokslo srityje yra adekvačios, nors jų veiksmingumas šiuo metu negali būti išmatuotas, nes priemonės tik pradėtos įgyvendinti. Jų poveikis mokslo ir meno veiklos rezultatams turėtų pasireikšti vienerių-

dviejų metų laikotarpyje. Tačiau reikėtų pastebėti, kad tikslas gerinti mokslinių tyrimų ir veiklos kokybę nėra susietas su jokiais konkrečiais rodikliais, kurie leistų įvertinti, kas laikoma aukštesne kokybe ir ar priemonės leido ją pasiekti. Tikėtina, kad tai bus aprašyta integruotoje EHU mokslinių tyrimų ir menų vystymo strategijoje, kuri dar yra rengiama (strateginiame plane numatyta nuo kada įsigalioja jos parengimas – 2019 m. sausio – bet ne kada strategija turi būti parengta). Kol nėra parengta strategija, EHU vadovaujasi dvimečiais planais kiekvienoje vykdomojoje mokslo/studijų kryptyje, kuriuose numatyti tiek siekiami rodikliai, tiek ir priemonės. Siekiamų rodiklių sąrašas leidžia teigti, kad EHU vadovaujasi Lietuvos MTEP politikos kriterijais dėl to, kas laikytina mokslo veiklos kokybės ženklu, nors tai, kad kiekvienos pateiktos krypties rodikliai yra beveik identiški (plg. 2018 metų ir siekiamus 2019 m. ir 2020 m. publikacijų rodiklius politikos mokslų, sociologijos ir teisės kryptyse: planuojamas mokslo straipsnių žurnaluose, įtrauktuose į Thompson Reuters ir Scopus duomenų bazes, skaičius nurodytais metais šiose kryptyse yra atitinkamai 0, 1 ir 2, mokslo straipsnių recenzuojamuose mokslo žurnaluose – 1, 1 ir 4, tarptautinių mastu pripažintose leidyklose išleistų monografijų ir studijų rodikliai – 0, 1 ir 1, ir pan.) kelia klausimų dėl tų planų pagrįstumo, realistiškumo ir ambicingumo, tuo labiau, kad neaišku, kas ir kam atsako už planų įgyvendinimą. Taigi, šiuo metu EHU formuluojami mokslo veiklos tikslai ir priemonės iš principo būtų tinkami (tipiniai šalies socialiniams ir humanitariniams mokslams), tačiau nėra pakankamai detalizuoti ir pagrįsti, kad būtų galima tvirtai teigti apie jų pagrįstumą ir, tuo labiau, prognozuoti jų veiksmingumą.

EHU yra parengęs ir patvirtinęs dokumentus, kurie reglamentuoja priemones, skirtas nesąžiningo studijavimo ir diskriminavimo prevencijai: EHU Akademinės etikos kodeksą ir Savarankiško rašto ir kūrybinių darbų rengimo EHU nuostatus. Šie dokumentai yra viešai prieinami visiems EHU bendruomenės nariams. Juose yra įtvirtinami akademinio sąžiningumo, nediskriminavimo ir kiti akademinės etikos principai, taip pat aiškiai apibrėžiama, koks elgesys būtų laikomas šių principų pažeidimu bei sankcijos už tokį elgesį.

Akademinės etikos kodeksas numato pareigą dėstytojui reaguoti į studentų nesąžiningumo atvejus, o studentams – pareigą vadovautis akademinio sąžiningumo principu. Savarankiško rašto ir kūrybinių darbų rengimo EHU nuostatai aiškiai apibrėžia, kas būtų laikoma akademinės etikos pažeidimais studijų rezultatų vertinimo metu. Šiuose nuostatuose taip pat aprašyta, kokių veiksmų turi imtis dėstytojas, aptikęs studento akademinio nesąžiningumo atvejį, o taip pat procedūros studentui apeliuoti, jei jis nesutinka su dėstytojo, aptikusio akademinės etikos pažeidimą, pozicija. EHU turi patvirtinęs Akademinės etikos komisijos nuostatus. Komisija nagrinėja bendruomenės narių kreipimąsi dėl etikos pažeidimų ir teikia rekomendacijas Rektoriui dėl tolesnių veiksmų. Komisijos nuostatų 5.5 punktas detalizuoja, kokias priemones

nustačius pažeidimą Komisija gali rekomenduoti Rektoriui, Nuostatai taip pat numato skaidrias ir aiškias skundų nagrinėjimo procedūras.

Studentai ir stojantieji turi teisę teikti apeliacijas dėl jų rezultatų vertinimo. Vertinimo grupei buvo pateikti Stojamųjų egzaminų rezultatų apeliacijos procedūros EHU stojantiesiems nuostatai. EHU puslapyje nurodyta, kad apeliacijos procedūros studijuojantiems yra aprašytos atskiruose dokumentuose, kurie yra prieinami studentams Moodle aplinkoje. Stojantieji gali apeliuoti dėl stojamųjų egzaminų procedūrų pažeidimo ir apeliacijas privalo pateikti stojamųjų egzaminų rezultatų paskelbimo dieną iki Priėmimo komisijos darbo pabaigos. Nors apeliacijų nagrinėjimo procedūra iš principo yra skaidri ir aiški, kyla abejonių dėl itin trumpo laiko, skirto pateikti apeliaciją, kas gali esmingai apsunkinti stojančiųjų galimybes pasinaudoti apeliacijos teise.

Kaip teigiama EHU vidinės kokybės užtikrinimo sistemos aprašyme (Paraiškos dokumentai, 7 priedas), naujų studijų programų rengimą inicijuoja akademiniai departamentai arba tarpdepartamentinės iniciatyvinės grupės. Parengtas programos aprašas aptariamas akademinio departamento studijų krypties komiteto posėdyje ir teikiamas Senato planavimo ir kokybės komitetui, kuris sprendžia, ar rekomenduoti Rektoriui tvirtinti naują programą. Naujų programų rengimas ir sprendimai dėl jų grindžiami aiškiais ir pagrįstais kriterijais: vertinamas specialistų poreikis, mokslinio personalo potencialas ir infrastruktūros pakankumas, taip pat tai, ar EHU turi reikiamų lėšų naujos programos veiklai užtikrinti. Tiesa, iš pateikto aprašymo nėra aišku, kas ir kokios informacijos pagrindu sprendžia dėl to, kiek lėšų reikia ir ar EHU jų turi naujai programai vykdyti, tačiau 7 priede nurodoma, kad EHU yra rengiama Studijų programų rengimo ir tobulinimo tvarka, kuri turėtų šiuos klausimus spręsti. Tikėtina, jog Strategijoje numatytos parengti dvi naujos programos bus rengiamos vadovaujantis dokumentuose įvardintais kriterijais, nors Strategijoje jų poreikis grindžiamas EHU siekiu pritraukti daugiau studentų, o ne specialistų poreikiu (kitai sakant, ekspertams per EHU strategiją atsiskleidžianti naujų programų planavimo praktika nedera su tuo, kas apie tokią praktiką rašoma kituose dokumentuose).

EHU yra numatyti ir studijų priežiūros bei tobulinimo procesai, teigiant, kad vertinant programas yra vadovaujama programų aprašuose numatytais studijų rezultatais. Pagrindinė institucija, atsakinga už programų priežiūrą ir tobulinimą yra studijų programų (krypčių) komitetai, kurie kasmet aptaria studijų rezultatus ir gali teikti akademiniams departamentams siūlymus dėl programų planų atnaujinimo.

Studijų proceso organizavimas (priėmimas, studijos, studijų rezultatų vertinimas ir t. t.) yra reglamentuojamas atsižvelgiant į tai, kad studijos EHU vyksta tiek nuolatine, tiek iššęstine forma, įvertinant šių studijų formų ypatumus. Tiek EHU vidinės kokybės užtikrinimo sistemos aprašyme, tiek vizito į EHU metu pateikta informacija leidžia teigti, kad EHU yra gerai

išplėtojęs iššęstine forma vykstančių studijų (t. y. studijų, kurių nemaža dalis vyksta nuotoliniu būdu) infrastruktūrą ir dėstytojų kompetencijas šioje srityje. Taigi, numatomi studijų planavimo, organizavimo, priežiūros ir tobulinimo procesai yra aiškūs ir tinkami, nors naujų studijų programų rengimo procesus dar tik planuojama detaliau sureglamentuoti.

Numatyta, kad vidinis kokybės užtikrinimas grindžiamas reguliariu grįžtamoju ryšiu (studentų, o taip pat dėstytojų, socialinių partnerių, absolventų ir t. t.), kurio pagrindinė priemonė yra anoniminė apklausa. Taip pat numatyta studentus ir socialinius partnerius įtraukti į už studijų kokybę atsakingų darinių sudėtį (Senatas, komitetai), siekti, kad sprendimai būtų grindžiami įrodymais (taigi, rinkti ir kitus kokybės monitoringui svarbius duomenis).

Apibendrinant: EHU turi parengęs ir pradėjęs įgyvendinti studijų ir mokslo veiklos strategiją (kurioje kai kurios iš užduočių yra parengti strategijas atskiroms sritims – priėmimui, mokslo kokybės kėlimui ir pan.), yra aiškiai ir skaidriai reglamentavęs studijų procesą, suplanavęs nuolatinę studijų kokybės priežiūrą ir įrodymais grindžiamus sprendimus užtikrinančias procedūras ir suinteresuotų dalininkų įtraukimą į studijų kokybės valdymą. Numatyta strategija ir priemonės dera su EHU misija ir Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatomis. Kita vertus, pati strategija nėra pagrįsta pakankama esamos padėties, galimybių ir iššūkių, stiprybių ir silpnybių analize, nėra susieta su aiškiais pasiektumo rodikliais (bent jau ne visi tikslai ir uždaviniai), todėl kyla abejonių dėl jos įgyvendinamumo. Vis tik, įvertinus šiose išvadose fiksuojamą EHU pažangą kai kuriose srityse, 2018 metais priimtus dokumentus (ar jų pataisas) galima teigti, kad EHU reaguoja į ryškėjančius trūkumus ir sutelkia pastangas, kad juos ištaisytų – todėl galima teigti, kad rengiant strateginio plano įgyvendinimo pažangos ataskaitą, numatytą 2019 metų viduryje, sureaguos ir į strateginio plano trūkumus bei atitinkamai jį pakoreguos.

Ilgojo laikotarpio rekomendacijos:

1. Visus strateginius tikslus susieti su pamatuojamais rodikliais, kurie leistų įvertinti, ar numatytos priemonės ir susiję uždaviniai yra veiksmingi, o taip pat padėtų iškomunikuoti bendruomenei strateginių tikslų turinį (pvz., kokių pamatuojamų dalykų yra siekiama tikslu „pagerinti mokslinių tyrimų ir meninės veiklos kokybę“).
2. Atliekant strategijos įgyvendinimo pažangos vertinimą, peržiūrėti priemonių įgyvendinimo terminus, siekiant, kad jie būtų realistiniai (t. y. galimi įgyvendinti), pagrįsti turimais ištekliais ir kompetencijomis, bet taip pat derėtų su kitų numatytų priemonių terminais.
3. Atliekant strategijos įgyvendinimo pažangos vertinimą ir planuojant plano korekcijas bei naujas priemones, jas grįsti gilesniu ir išsamesniu esamos būklės, stiprybių ir silpnybių vertinimu, neapsiribojant tik potencialios rinkos kaitos analize.

6. PERSONALO TINKAMUMAS STUDIJŲ IR MOKSLO (MENO) VEIKLAI VYKDYTI

Vertinant EHU akademinį personalą tinkamumo studijų ir mokslo (meno) veiklai požiūriu, pirmiausia pažymėtina, kad planuojamų įdarbinti ir savo sutikimus dėstyti išreiškusių mokslo laipsnį turinčių, kaip ir profesoriaus pareigas numatytų eiti dėstytojų skaičius programose yra pakankamas ir atitinka studijas Lietuvoje reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. EHU rektorius 2018 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. 10-27 patvirtintas EHU administracijos darbuotojų sąrašas 2019-2020 m. m. atrodo racionalus universitete vykdomam studijų procesui ir mokslo veikloms administruoti. Tai sudaro prielaidas teigti, kad ketinamose vykdyti studijų programose numatomų pasitelkti dėstytojų kvalifikacija iš esmės (tam tikros kritinio pobūdžio pastabos dėl akademinio personalo pateiktos tekste toliau) yra tinkama, o akademinis personalas drauge su administracijos darbuotojais yra pajėgūs užtikrinti deramą studijų kokybę ketinamose vykdyti studijų programose ir siekti EHU 2019-2024 m. strategijoje numatytų tikslų.

Vis dėlto turi būti atkreiptas dėmesys ir į kai kurias toliau nurodytas susirūpinimą keliančias ir EHU vadovybės dėmesio reikalaujančias akademinio personalo problemas. Juo labiau, kad 2019 m. pavasarį planuojamas žymus akademinio personalo atnaujinimas, bus rengiami konkursai dėstytojų darbo vietoms užimti, todėl suprantama, kad galimas akademinio personalo sudėties pokytis lyginant su vertinimui pateiktais dokumentais. Be to, ekspertų grupei lankantis EHU, susitikimo su administracija metu buvo pažymėta, kad šiuo metu EHU vadovybės pastangos yra nukreiptos būtent į tinkamą pasirengimą 2019-2020 m. m.

Jau ankstesni EHU ketinamų vykdyti studijų programų vertinimai yra atskleidę tam tikrus probleminius su personalu susijusius aspektus, įskaitant ir akademinio personalo kvalifikaciją. Iš anksčiau atliktų dvylikos ketinamų vykdyti studijų programų vertinimų matyti, kad trijų programų personalas buvo įvertintas trimis balais, šešių programų – dviem balais, o trijų programų – vienu balu. Todėl EHU 2019–2024 m. strategijoje numatyti strateginiai tikslai – pagerinti mokslinių tyrimų ir meninės veiklos kokybę bei pagerinti EHU administravimą ir organizavimą (5 ir 6 punktai) – iš tiesų yra svarbūs ir aktualūs. Strategijoje nurodyti tikslams pasiekti reikalingi įgyvendinti uždaviniai, taip pat juos detalizuojančios užduotys (veiklos) ir rodikliai, kurie leidžia įvertinti siekiant strateginių tikslų padarytą pažangą.

Nors EHU strategija yra skirta 2019-2024 metams, tačiau strategijos įgyvendinimo plane tam tikras veiklas buvo numatyta atlikti dar 2018 metais. Pavyzdžiui, 2018 m. rugsėjo mėn. turėjo būti atnaujinta akademinio personalo atlyginimų sistema, įtraukiant į ją rodiklius už akademiųjų tyrimų ir menų veiklos vykdymą, atnaujinti akademinio personalo darbo krūvio paskirstymo nuostatai (5.2 punktas), parengta akademinio personalo atestacijos tvarka ir kriterijai, pradėta

teikti pagalba rengiant individualius tobulinimosi planus (6.2 punktas) ir kt. Dar daugiau veiklų turėjo būti įgyvendinta 2019 m. sausio mėn., iš kurių personalo vertinimo aspektu kaip ypač svarbi veikla paminėtina EHU personalo modelio, atnaujinant ir (arba) sukuriant personalo politikas, sukūrimas (6.1 punktas). Atlikti šiuos darbus yra svarbu ruošiantis 2019 m. pavasarį vykdyti „atvirus tarptautinius konkursus“ (Paraiškos dokumentai, 6 priedas) dėstytojų pareigoms užimti, apie ką buvo kalbama ir ekspertų grupės vizito EHU metu.

Pažymėtina, kad ne visos minėtos EHU 2019-2024 m. strategijos įgyvendinimo plane nurodytos veiklos yra įgyvendinamos laikantis plane nurodytų terminų. EHU pateiktas dėstytojų pareigybių minimalius kvalifikacinius reikalavimus įtvirtinantis dokumentas yra patvirtintas EHU rektoriaus 2013 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 01-21; šiame dokumente taip pat nustatyti pedagoginio personalo atestavimo kriterijai. Prieš vizitą į EHU ekspertų grupei buvo pateiktas EHU kvalifikacinių ir atestacijos reikalavimų dėstytojams ir mokslo darbuotojams nustatymo, konkursų į dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas skelbimo, organizavimo ir vykdymo bei dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestavimo tvarkos projektas, kuris yra rengiamas įgyvendinant EHU 2019-2024 m. strategiją, bet kuris vis dar yra svarstomas ir iki šiol nėra patvirtintas, nors EHU strategijos įgyvendinimo plane personalo atestacijos tvarką ir kriterijus buvo numatyta patvirtinti 2018 m. rugsėjo mėn. Tai padaryti svarbu ir todėl, kad pagal EHU 2019-2024 m. strategijos įgyvendinimo planą po 2018 m. rugsėjo buvo numatyta pradėti vykdyti pedagoginio personalo atestaciją ir padėti dėstytojams rengti individualius tobulinimosi planus (6.2 punktas). Be to, iš EHU pateiktų dokumentų matyti, kad integruotą Žmogiškųjų išteklių valdymo modelį, kuris be kita ko apimtų personalo atrankos kriterijus ir procesą, akademinio personalo darbo krūvį ir atlygio sistemą buvo numatoma „įdiegti“ iki 2019 m. (Paraiškos dokumentai, 6 priedas). Apie tai, kad vykstančios administracinės pertvarkos ir netikrumas dėl ateities dėstytojams kelia nerimą, buvo kalbama vizito EHU metu.

EHU 2019-2024 m. strategijos įgyvendinimo plane nurodytų terminų laikymasis svarbus ir todėl, kad tik daliai dėstytojų pedagoginis darbas EHU yra pagrindinis. Iš EHU rektoriaus 2018 m. liepos 27 d. įsakymo Nr. 10-28 „Dėl pedagoginio darbo krūvio patvirtinimo 2018-2019 mokslo metams“ matyti, kad tik nedidelė dalis Akademinio humanitarinių mokslų ir menų departamento dėstytojų pedagoginį darbą dirba vienu etatu ar daugiau, nors Akademiniam socialinių mokslų departamente vienu etatu dirbančių dėstytojų yra dauguma. Nepaisant to, atkreiptinas dėmesys į tai, kad daugelio jų darbo sutartys su EHU baigiasi 2019 m. rugsėjo mėnesį, todėl tolesnio jų pedagoginio darbo EHU perspektyvos priklauso nuo 2019 m. pavasarį planuojamų vykdyti konkursų rezultatų. Apibendrinant tai, darytina išvada, jog 2019 m. pavasarį ketinamuose vykdyti konkursuose bus siekiama iš esmės naujai suformuoti reikiamą kvalifikaciją turintį ir

įgyvendinti EHU 2019-2024 m. strategijoje numatytus tikslus pajėgų akademinį personalą, todėl tam turi būti nuosekliai ir atsakingai ruošiamasi.

Teigiamai vertintinas dėstytojų darbo laiko struktūros pakeitimas nustatant, kad per vienerius akademinis metus 800 valandų bus skiriama dėstymui, 500 valandų – mokslinei ar meninei veiklai ir 300 valandų – organizacinei ir metodinei veiklai (Paraiškos dokumentai, 6 priedas). Tokius pokyčius susitikimo su ekspertų grupe vizito į EHU metu teigiamai įvertino ir akademinės bendruomenės nariai. Vis dėlto aiškesnis (detalesnis) atskiroms veikloms skiriamo darbo laiko pagrindimas (susikirstymas) būtų pageidautinas, juo labiau, kad per ekspertų grupės susitikimus su EHU bendruomene buvo matyti, jog skirtingos bendruomenės grupės atskirų darbo laiko struktūros dalių turinį supranta nevienodai.

Vertinant EHU pateiktus duomenis apie pedagoginį personalą (Paraiškos dokumentai, 3 priedas) matyti, kad yra nemažai dėstytojų, kuriems numatomas didelis dėstymo krūvis, neretai net 5-7 studijų dalykai. Tokių dėstytojų ypač daug teisės krypties studijų programose. Kad didelis dėstymo krūvis yra opi problema, kurią reikia spręsti, buvo patvirtinta ir per ekspertų grupės susitikimą su dėstytojais vizito EHU metu. Tai iliustruoja pavyzdžiai, kuomet dėstytojams, kurie dirba ne vienoje darbovietėje, o EHU dirba 0,5 etato, tenka dėstyti šešis studijų dalykus, o dirbantys 0,75 etato ir dar doktorantūroje studijuojantys dėstytojai dėsto penkis studijų dalykus. Esant tokiai padėčiai neišvengiamai didžiąją dėstytojų darbo laiko dalį sudarys dėstymas, nepaliekant galimybių adekvačiai užsiimti moksline ar menine bei organizacine ir metodine veiklomis.

Aukštųjų mokyklų veiklą Lietuvoje reglamentuojančiuose teisės aktuose yra įtvirtintas mokslo ir (arba) meno ir studijų vienovės principas, be kita ko reiškiantis tai, kad dėstytojai turi dalyvauti moksliniuose tyrimuose ir eksperimentinėje plėtroje (meno veikloje). Kad EHU dėstytojų dalyvavimas vykdant mokslinius tyrimus yra nepakankamas, buvo pažymima ir anksčiau atlikto EHU išorinio vertinimo ataskaitose. Nepaisant to, dalies dėstytojų, įtrauktų į ketinamų vykdyti studijų programų dėstytojų sąrašą (Paraiškos dokumentai, 3 priedas), mokslinės veiklos rezultatai nėra pakankami kokybiškam atitinkamų studijų dalykų dėstymui universitetinėje aukštojoje mokykloje. Šis teiginys grindžiamas tuo, kad kai kurių numatomų pasitelkti dėstytojų mokslinės publikacijos yra paskelbtos seniai, dalies dėstytojų mokslinio darbo rezultatai yra pakankamai menki arba jie stokoja mokslinio įdirbio dalykų, kuriuos ketina dėstyti, srityje (ketinamų vykdyti studijų programų aprašai ir sutinkančių dėstyti dėstytojų CV). Iš ketinamų vykdyti studijų programų aprašų ir sutinkančių dėstyti dėstytojų CV matyti ir tai, kad yra dėstytojų, kuriems yra numatoma dėstyti antrosios studijų pakopos dalykus nežiūrint to, kad jie visiškai nėra vykdę mokslinių tyrimų ir neatitinka didelę praktinio darbo patirtį sukaupusių dėstytojų kriterijaus.

Apibendrinant: EHU 2019-2024 m. strategijoje numatyti tikslai ir jų įgyvendinimo priemonės yra vertinamos teigiamai, nes yra nukreiptos gerinti akademinio personalo atranką, pritraukti aukštesnės kvalifikacijos specialistus ir universitete dirbančių dėstytojų kvalifikacijai kelti. EHU strateginiai tikslai pagerinti mokslinių tyrimų ir meninės veiklos kokybę bei pagerinti EHU administravimą ir organizavimą yra palaikomi tiek dėstytojų, tiek socialinių partnerių, o matomas aktyvus dėstytojų įsitraukimas į vykdomus pokyčius leidžia tikėtis realių teigiamų rezultatų siekiant minėtų strateginių tikslų. Taip pat pozityviai vertinamas 2018 m. priimtas sprendimas nustatyti dėstytojų darbo laiko struktūrą ir subalansuoti dėstytojams tenkanti darbo krūvį. Vis dėlto, vėluojamos įgyvendinti EHU 2019-2024 m. strategijos įgyvendinimo plane numatytos priemonės gali būti kliūtis veiksmingai siekti strategijoje numatytų tikslų, todėl EHU vadovybė turėtų nuolat stebėti strategijos įgyvendinimo pažangą ir nedelsiant imtis atitinkamų priemonių, jei strategijos plane numatytos priemonės įgyvendinamos netinkamai.

Rekomendacijos Paraiškos dokumentams pataisyti per 5 darbo dienas:

1. Atsižvelgiant į vėluojančias įgyvendinti EHU 2019-2024 m. strategijos įgyvendinimo plane numatytas priemones ir siekiant sudaryti prielaidas tinkamai pasirengti kokybiškai studijų ir mokslo (meno) veiklai vykdyti, EHU vadovybei būtų tikslinga strategijos įgyvendinimo priemonių planą peržiūrėti ir atitinkamai pakoreguoti, taip pat sustiprinti strategijos įgyvendinimo plane numatytų priemonių vykdymo priežiūrą. **Iš dalies atsižvelgta.**

Pataisymai atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas:

Reaguodama į pastabas dėl vėlavimo įgyvendinti EHU 2019-2024 m. strategijoje numatytas priemones ir pripažindama vertinimo išvadose nurodytų pastabų pagrįstumą, EHU vadovybė informavo, kad Universiteto kancleris rengia strategijos įgyvendinimo pažangos ataskaitą, kurioje be kita ko bus pateikti siūlymai koreguoti strategijoje numatytų priemonių įgyvendinimo terminus. Taip pat nurodyta, kad EHU rektorius yra priėmęs sprendimą siūlyti EHU valdančiajai tarybai teikti tvirtinti pakoreguotą EHU strategijoje numatytų priemonių įgyvendinimo planą. Valdančiosios tarybos posėdis planuojamas 2019 m. birželio 9-10 d.

Vis dėlto tokia padėtis, kada jau pačioje pradžioje vėluojama įgyvendinti EHU 2019-2024 m. strategijos įgyvendinimo plane numatytas priemones, atskleidžia planavimo proceso bei universiteto veiklos organizavimo trūkumus, nepaisant nuorodos, kad tai yra nutikę dėl išsamiau nepaaiškintų objektyvių priežasčių. Sklandus ir nuoseklus strategijoje numatytų tikslų siekimas, nuolatinis pažangos vertinimas, savianalizė ir kt. turėtų būti nuolatinis EHU vadovybės rūpestis,

priešingu atveju kokybiškas, tvarus ir visuomeniškai atsakingas universiteto veikimas yra vargu ar galimas.

Ilgojo laikotarpio rekomendacijos:

1. Siūlytina atidžiai peržiūrėti dėstytojų, kuriuos numatoma įdarbinti ketinamose vykdyti studijų programose, planuojamą dėstyto krūvį siekiant užtikrinti, kad pernelyg didelis dėstyto krūvis netaptų kliūtimi veiksmingam ir adekvačiam moksliniam ir (arba) meniniam bei organizaciniam (metodiniams) darbui.
2. Reikalinga imtis priemonių, kurios deramai užtikrintų mokslo ir (arba) meno ir studijų vienovės principo aukštojoje mokykloje įgyvendinimą, t. y. antrosios studijų pakopos dalykus skirti dėstyti tik tiems dėstytojams, kurie dalyvauja moksliniuose tyrimuose ir (arba) meno veikloje ar yra praktikai, turintys dėstyto dalykus atitinkančią profesinės veiklos patirtį.

APIBENDRINIMAS

Konstatuota, kad atlikus ekspertinį vertinimą teigiamai įvertintos ketinamos vykdyti studijų programos trijose studijų kryptyse, o tai atitinka Mokslo ir studijų įstatyme universitetinio tipo aukštosioms mokykloms nustatytiems reikalavimams. Tai konstatavus buvo įvertintos teisės aktuose nustatytos sritys: materialijų išteklių studijų ir mokslo (meno) veiklai vykdyti tinkamumas ir plėtros perspektyvos; veiklos finansinio plano pagrįstumas ir racionalumas; studijų ir mokslo (meno) veiklos strategijų pagrįstumas ir racionalumas; personalo tinkamumas studijų ir mokslo (meno) veiklai vykdyti.

Apibendrinant materialijų išteklių studijų ir mokslo (meno) veiklai vykdyti tinkamumą ir plėtros perspektyvų vertinimą pažymėtina, kad EHU materialieji ištekliai yra tinkami studijų ir mokslo (meno) veiklai vykdyti: veikla bus vykdoma naujai rekonstruotose patalpose, visos auditorijos aprūpintos reikiama kompiuterine įranga, yra būtini bibliotekos resursai, planuojama turimus resursus palaiapsniui skaitmenizuoti, o tai užtikrins geresnę jų prieinamumą studentams. Vis dėlto infrastruktūros plėtros kryptys ir konkrečios išlaidos nėra prioretizuojamos, todėl lieka neaišku, kokia strategija numatoma turint papildomų lėšų infrastruktūros plėtrai ar jų pritrūkus.

Apibendrinant veiklos finansinio plano pagrįstumo ir racionalumo vertinimą pažymėtina, kad EHU pateikti dokumentai nesudaro prielaidų teigti, jog numatomi finansavimo šaltiniai yra stabilūs ir garantuoti. Iš 2019-2023 m. suplanuotos gauti donorų paramos, sudarysiančios 13,7 mln. EUR, net 40 proc., arba 5,6 mln. EUR turėtų būti gauti iš pateiktuose dokumentuose nenurodytų donorų, todėl šiuo aspektu finansinio plano pagrįstumas yra abejotinas. Abejotinas ir EHU numatomas finansinės rizikos valdymo būdas tuo atveju, kai nepavykus pritraukti

pakankamai studentų iš trečiųjų šalių, reikalingi finansiniai ištekliai būtų suformuoti padidinus studijų įmoką studentams iš Baltarusijos; tokia priemonė turėtų neigiamą poveikį studentų iš Baltarusijos skaičiui, todėl planuotų pajamų surinkimas vargu ar būtų įmanomas. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad EHU finansinio 2019-2024 m. plano duomenys nepagrindžia to, jog universitetas yra pajėgus savarankiškai užsitikrinti stabilius finansavimo šaltinius, todėl yra didelė rizika, kad ateityje EHU gali turėti finansinių problemų. Vis dėlto įvertinant ekspertams pateiktus duomenis apie Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos ketinimus teikti universitetui finansinę paramą bei prisidėti pritraukiant finansinius donorus, taip pat SIDA įsipareigojimus teikti finansinę ir valdymo pagalbą, galima tikėtis, kad šios rizikos gali būti suvaldytos.

Apibendrinant studijų ir mokslo (meno) veiklos strategijų pagrįstumo ir racionalumo vertinimą pažymėtina, kad EHU yra aiškiai ir skaidriai reglamentavęs studijų procesą, suplanavęs nuolatinę studijų kokybės priežiūrą ir įrodymais grindžiamus sprendimus užtikrinančias procedūras ir suinteresuotų dalininkų įtraukimą į studijų kokybės valdymą, taip pat diegia strateginį valdymą. Tačiau pradėta įgyvendinti studijų ir mokslo veiklos strategija nėra pagrįsta pakankama esamos padėties, galimybių ir iššūkių, stiprybių ir silpnybių analize, nėra susieta su aiškiais pasiektumo rodikliais, o jos įgyvendinimas vėluoja. Todėl kyla abejonų dėl strategijos įgyvendinamumo, jei per artimiausią strateginio plano įgyvendinimo pažangos vertinimo etapą nebus imtasi priemonių koreguoti strateginio plano trūkumų.

Apibendrinant personalo tinkamumo studijų ir mokslo (meno) veiklai vykdyti vertinimą pažymėtina, kad teigiamai vertintinos priemonės personalo atrankai gerinti, aukštesnės kvalifikacijos specialistams pritraukti bei dėstytojų kvalifikacijai kelti. Tas pats pasakytina ir apie vykdomą užsienyje įgijusių mokslo (meno) laipsnį dėstytojų kvalifikacijos pripažinimą Lietuvoje, taip pat apie priimtus sprendimus nustatyti dėstytojų darbo laiko struktūrą ir subalansuoti dėstytojams tenkantį darbo krūvį. Vis dėlto vėlavimas įgyvendinti strategijoje numatytas priemonės gali būti kliūtis veiksmingai siekti strategijoje numatytų tikslų, o tokiu atveju kokybiškas, tvarus ir visuomeniškai atsakingas universiteto veikimas yra vargu ar galimas.

7. APIBENDRINAMASIS PARAIŠKOS ĮVERTINIMAS

Įvertinę VŠĮ „Europos humanitarinio universiteto“ paraiškos leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą dokumentuose pateiktą, vizito į universitetą metu ir po vizito surinktą informaciją, atsižvelgę į EHU atliktus paraiškos dokumentų taisymus ekspertai siūlo paraišką vertinti **teigiamai**.

Grupės vadovas:

prof. habil. dr. Albertas Skurvydas

prof. dr. Asta Vasiliauskaitė

Grupės nariai:

doc. dr. Inga Vinogradnaitė

doc. dr. Haroldas Šinkūnas

Benas Gabrielis Urbonavičius

Vertinimo išvados pasirašytos Vilniuje, 2019